

A l'altra banda de la collada

No hi ha escriptor que no es vinculi com a mínim a un lloc. A vegades, perquè va escriure sobre aquell indret, d'altres perquè hi tenia les arrels o el seu món creatiu, d'altres perquè hi va morir o perquè hi va viure. La mateixa setmana que començàvem a preparar el tancament del dossier sobre la relació d'alguns escriptors amb alguns llocs de les nostres comarques que publiquem en aquestes planes, vam saber que en Guillem de la 22, també conegut com a Guillem Terribas, deixava la llibreria. Li ha arribat la jubilació. Enhorabona. Ha portat el timó de la Llibreria 22 durant 33 anys. En Guillem diu, però, que mentre pugui continuarà presentant el Premi Casero i que continuarà organitzant presentacions de llibres i anant o participant a xerrades. El seu comiat serà, doncs, un comiat suau, ben mirat el millor comiat possible, un adéu semblant al de l'allunyament del fadrinatge i de la joventut que escrivia Josep Carner, passats els 40 anys, a *El beat supervivent*: «/.../ no pas massa remots de ma diada, / com gent que ja ha tombat per la collada / però que encara se'n sent alguna veu».

No trobarem —això sí— en Guillem Terribas a la Llibreria 22. Tant se val. Amb els anys hi ha persones vinculades a una activitat o a un lloc, de la mateixa manera que hi ha escriptors que queden vinculats a un paisatge o a un territori. És el dossier que presentem en aquestes planes, un dossier en el qual hem volgut defugir els casos més coneguts per descobrir —si és que se'ns permet dir-ho així— relacions entre uns escriptors i uns llocs que, generalment, es desconeixien o que, si més no, no és el primer indret amb què la majoria dels lectors els vinculen. És el cas, per exemple, de Joaquim Ruyra. Se'l relaciona molt més amb Blanes o fins i tot amb Girona que no pas amb Montnegre, a les Gavarres. Som conscients, és clar, que podríem haver parlat de molts altres escriptors. En aquest mateix número de la *Revista de Girona*, per posar un exemple, Vicenç Pagès parla de Miquel Torroella i Plaja, el primer i últim home de Fitor que va escriure llibres. Però segur que ell mateix hauria estat el primer sorprès de veure el seu nom escrit enmig de noms d'escriptors. I bé hem hagut de posar uns límits.

També som conscients que presentem aquest dossier en un temps en què sembla que ja no es valoren els llibres com en altres èpoques. Ningú no ignora que han hagut de cedir part del seu espai de les biblioteques i de les llibreries, que a l'ensenyament comparteixen aules amb la informàtica, i que ni en el lleure, ni en la formació o en la cultura ocupen el lloc just i privilegiat que havien estat ocupant en els últims segles. Hem passat, doncs, de la crisi de la novel·la a la crisi del llibre. Ho deia Oriol Serrano, de la distribuïdora Les Punxes, en una entrevista de també principis d'any. I ho anem constatant ben fàcilment tots nosaltres.

Escrivim això el mateix dia que hem sabut gràcies a una enquesta del CIS que una de cada dues persones que formen part de l'Estat espanyol no van comprar un sol llibre en tot el 2014. I, no obstant això, malgrat la indiferència, la ignorància, les dificultats econòmiques i la competència del món visual, dels e-books i del món digital, tanmateix tot apunta també que continuarà havent-hi lectors i llibres. És també per això que, ara que s'acosta Sant Jordi, publiquem aquest dossier en aquestes planes.

>> *L'ermita de Sant Aniol d'Aguja i el puig de Bassegoda, paisatge de La Punyalada. Grafisme tipogràfic de Pep Caballé.*